

К.Цуй, Г.Цуй

*Київський національний лінгвістичний
університет*

ФРАЗЕОЛОГІЗМИ З АНІМАЛІСТИЧНИМ КОМПОНЕНТОМ В КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

Вступ. Про фразеологію написано багато статей, книг, дисертацій, але інтерес до цього розділу мовознавства не зникає. Сам факт існування в мові, окрім слів, цілих мовних комплексів, які іноді збігаються зі словом, часто являють собою унікальний лінгвістичний феномен, який? у свою чергу? вирізняється своєю виразністю, образністю та емоційністю, і спонукають до дослідження саме цього розділу мови.

Фразеологізми з анімалізмами є однією з численних груп фразеологічного фонду: анімалістичні фразеологізми відображають багатомісний спостереження людини за зовнішнім видом та поведінкою тварин, показують ставлення людей до їх "братів менших" і є, тим самим, культурно-інформаційним фондом у кожній мові.

У даній статті поставлені такі завдання: класифікувати фразеологізми з анімалізмами в китайській мові, визначити ставлення китайців до тих чи інших тварин та їх символіку; з'ясувати символічне значення різних тварин у китайській мові.

Лексема **СОБАКА**

1. 狗头军师 (дослівно військовий радник з головою **собаки**; поради безглуздої людини);
2. 够拿耗子 (досл. **собака** спіймала мишу; лізти у чужі справи);
3. 狗嘴里吐不出象牙 (досл. **собака** не може виплюнути зуб слона; від негідника не чекай доброго слова);
4. 哈巴狗 (досл. **болонка**; слухняний, як раб);
5. 嫁鸡随鸡, 嫁狗随狗 (досл. вийшла заміж за півня, то й повинна жити як він, одружилась з **собакою**, то й повинна жити як **собака**; це прислів'я з'явилося за феодальних часів, коли вважалось, що жінка після одруження, незалежно від особистісних якостей та вдачі її чоловіка, повинна залишатись біля нього назавжди; стерпиться – злюбить; мириться зі своєю жіночою долею);
6. 落水狗 (досл. **собака** впала у воду; втратити силу, владу);
7. 走狗屎运 (досл. доля як у **собачого** гною; погана доля);
8. 狗肉上不得大台盘 (досл. **собачину** не подадуть на великій тарілці; не варто хвалити його);
9. 狗急跳墙 (досл. загнана **собака** й на стіну полізе; обставини примусять – на все підеш);
10. 狗眼看人低 (досл. в очах **собаки** люди завжди нижчі, ніж вони є насправді; бачити в інших лише погане, ставитися з презирством);
11. 狗咬吕洞宾, 不识好人心 (досл. **собака**, коли кусає Людунбіна (хороша людина), не розуміє, (не знає), що в нього добра душа);
12. 好狗不挡道 (досл. хороший **собака** не загороджує дороги; Іди звідси!);
13. 鸡飞狗上墙 (досл. кури літають, **собаки** стрибають на стіну; великий хаос);

14. 当家三年狗也嫌 (досл. людина, яка три роки хазяйнує, навіть **собаці** набридне; якщо довго хазяйнувати, то це може викликати огиду інших людей);

15. 狗仗人势 (досл. **собака** – нахаба, бо її хазяїн – впливова особа; кривдити людей, користуючись авторитетом свого покровителя);

16. 挂羊头卖狗肉 (досл. вивісити голову барана, а продавати **собачину**; удаючи доброго, творити чорні справи);

17. 卖狗皮膏药 (досл. продавати ліки, зроблені зі шкури **собаки**; обманювати людей, говорячи гарні слова);

18. 狼心狗行 (досл. серце як у вовка, а поведінка як у **собаки**; зажерлива, зла, підла, огидна людина);

19. 打狗要看主人面 (досл. перш ніж бити **собаку**, треба подивитись, хто її хазяїн; перш ніж карати людину, треба врахувати становище цієї людини та її оточення).

Аналізуючи ці приказки, ми можемо дійти висновку, що в деяких випадках собаку порівнюють з безглуздою або зажерливою людиною, негідником, рабом, а в деяких – використовують вади та поведінку собаки, які є фізіологічними особливостями цієї тварини, для того, щоб висловити негативне ставлення до події, справи, обставин.

Заглянемо в сиву давнину, перегорнемо сторінки історії. У давнину в Китаї якості собаки, як то не дивно, залежали від її забарвлення, тобто від кольору шерсті (руда, біла, чорна, коричнева або поєднання кольорів). Отже, про кольори. Чорний собака з рудими бровами вважався придатнішим, щоб стерегти хату; повністю чорний – символізував коріння зла; собака із забарвленням лева – приносив щастя, а якщо в цьому забарвленні переважав чорний колір, то вважалось, що такий собака є звісткою про те, що досить скоро будуть гроші; чорний з білою грудкою та білими стегнами ніщо інше, як поганий знак, щось схоже на уявлення слів'ян про чорну кішку; рудий, але з темним, а не з світлим кольором брів приносить невдачу; білий же вважався найбільш нещасливою прикметою. Але не всі білі собаки були втіленням нещастя, наприклад, у випадку, якщо він мав білий тулуб та чорну голову, то такий собака, а також чорний з білими вухами приносить хазяїну багатство; білий тулуб, але хвіст чорний – вас чекає успіх, чорний собака з білими передніми кінцівками принесе вашій великій рідні, а саме дітям та онукам, добру роботу; рудий з білим хвостом віщує достаток.

Взагалі то собака вважався щасливою прикметою. Наприклад, якщо на чиемусь порозі з'являвся собака, то хазяїн тієї хати з радістю брав її до себе, бо в Китаї існує такий вислів: „кішка приносить бідність, а собака приносить багатство” (“猫来穷, 狗来富”). Собака з господарем і в горі, й в радості, також він своєю поведінкою сповіщає про біду. Наприклад, якщо собака заліз на дах, то у хазяїна щось вкрадуть. Як відомо, собаки неодмінно гавкають з самих різних причин, так ось у Китаї вважається, що гавкання має причинний характер. Стародавні люди розрізняли його за часом. Якщо собака гавкає з 23.00 до 1.00 (子时) – чоловік та дружина посваряться, з 1.00 до 3.00 (丑时) – втратите сон, бо будуть якісь неприємності, з 3.00 до 5.00 (寅时) – у ваш дім прийде багатство, якщо з 5.00 до 7.00 (卯时) – чекає вдала кар'єра, з 9.00 до 11.00 (巳时) – придуть рідні, з 9.00 до 11.00 (午时) – запросять в гості, з 13.00 до 15.00 (未时) – зустрінеш підлу людину (або можлива подружня зрада дружини), з 15.00 до 17.00 (申时) – трапиться біда з вашою дитиною, з 17.00 до 19.00

(酉时) – зростання в кар’єрі та гроші, з 19.00 до 21.00 (戌时) – остерігайтеся біди, з 21.00 до 23.00 (亥时) – будете судитись з кимсь.

Собака в Китаї вважався твариною, яка не тільки символізує біду або щастя, а ще й твариною, яка може допомогти уникнути тієї ж біди. Відповідно до стародавнього китайського вчення, існує п’ять головних елементів природи, а саме: метал, дерево, вода, вогонь, земля. Собаку відносять до металу, навпроти якого знаходиться інший елемент – дерево, чим стародавні китайці й пояснюють дивовижні здібності цієї тварини. Собака вважався чудотворною твариною, здатною виліковувати такі хвороби, як ревматизм, запалення суглобів, нежить і т.ін. Відомий лікар Лі Ши Чжень у часи династії Мін погоджувався з тим, що собака може цілювати. Про це йдеться в книзі його авторства "Бень цао ган му" (《本草纲目》) – збірнику про лікарські трави. В ще одному історично-літературному пам’ятнику – "Історичних записках" (《史记》) зазначалося, що за часів династії Цін у місті існувала традиція вивішувати вбитих псів на чотирьох брамах для того, щоб відігнати біду, крім того – двері мастили кров’ю собаки з тим, щоб запобігти нещастю.

Тисячі років собаки вірно служать людям. Вони допомагають стерегти отари, рятують потерпілих у снігових завалах, виконують роль поводитирів сліпих, шукачів наркотиків, зброї. Отже, собака – символ вірного друга, надійності, непідкупності, мудрості. З іншого боку, собака може означати нерозумного брехуна, злодійкуватого ненажеру. В Біблії образ пса ототожнюється з гонителями, лжевчителями, нечестивими людьми, блудниками. Отже, ми бачимо, що символіка собаки амбівалентна. Поширеним символом є ставлення до собаки, як до вірного друга, найближчої до людини тварини, що є символом надійності, непідкупності.

У цьому дусі передаються з покоління в покоління повір’я та прислів’я: „Як приб’ється чужий собака до обійстя, то це дуже добре, на щастя”; „Собака навпроти тебе біжить – добра ознака”. Ще понад дві тисячі років тому Езоп у своїх байках згадував про ці риси собак. Інакше оцінює роль собаки видатний поет і філософ XVIII ст. Г.С.Сковорода. У байці "Пси" собака символізує нерозумного брехуна. Він не тільки брехун, але й недотепа, що символізує злодійкуватого ненаситника.

Китайці стверджують, що ті, хто народився у Рік Собаки, володіють найкращими людськими рисами: глибоким почуттям вірності, чесністю і здатністю берегти чужі таємниці. Водночас, ніби врівноважуючи ці позитивні якості, "собаки" бувають егоїстичними, впертими і ексцентричними і часто не довіряють іншим, хоча завжди готові уважно вислухати.

Лексема **ТИГР**

1. 明知山有虎，偏向虎山去 (досл. знати, що у горах живе **тигр**, але все одно іти туди; нічого не боятися, не зважати на труднощі);

2. 前怕狼，后怕虎 (досл. спереду боятись вовка, ззаду боятись **тигра**; страх, побоювання, весь час боятись, щоб нічого не трапилось);

3. 将门出虎子 (досл. у генерала і син схожий на **тигра**; пращури були розумними, нащадки теж будуть здібними);

4. 老虎屁股摸不得 (досл. не можна торкатись заду **тигра**; лютий як тигр, краще його не чіпати);

5. 虎落平川被犬欺 (досл. якщо **тигр** впаде у воду, навіть звичайнісінький собака зможе

скривдити його; втративши своє становище, навіть з великими здібностями ти вже не авторитет);

6. 九牛二虎之力 (досл. сила дев'яти биків та двох **тигрів**; дуже велика сила);

7. 纸老虎 (досл. паперовий **тигр**; тільки здається, що сильний; уявна сила);

8. 虎毒不食子 (досл. **Тигр**, хоча й злий, але не їсть своїх дітей; якою б злою не була людина, до своїх рідних вона ставиться з любов'ю);

9. 打死老虎 (досл. бити мертвого **тигра**; бити лежачого);

10. 老虎头上搔痒 (досл. почухати голову **тигру**; шукати на свою голову пригод);

11. 老虎嘴里拔牙 (досл. видерти зуб у **тигра**; діяти в дуже небезпечних ситуаціях);

12. 画虎不成反类犬 (досл. не вийшов **тигр**, але нічого страшного: на малюнку він схожий на собаку; якщо ставити занадто високу мету, вище дозволеного, нічого не вийде);

13. 两虎相斗，必有一伤 (досл. коли два **тигра** б'ються, неминучою буде поразка одного з них; якщо змагаються дві сильні людини, один з них обов'язково зазнає поразки);

14. 坐山观虎斗 (досл. сидіти на горі та спостерігати за бійкою двох **тигрів**; спостерігати за конфліктом, але участі не брати, а після поразки обох сторін мати вигоду для себе);

15. 不入虎穴，焉怕虎子 (досл. не зайшовши до лігва **тигра**, не зможеш дістати його дитини; не пройшовши через труднощі – не зможеш досягти мети);

16. 一山不能存二虎 (досл. на одній горі не можуть співіснувати два **тигри**; в одному місці не може бути два лідери);

17. 山中无老虎，猴子称大王 (досл. коли на горі немає **тигра**, то і мавпа може називатися королем; звичайна людина теж може бути лідером).

Прослідкувавши використання у народних афоризмах такої лексеми, як тигр, можна побачити, що він є символом величезної, нездоланної сили. Тигр – це тварина, яка наганяє страх, це не собака, з яким можна порозумітися, адже він є свійською твариною, тигр – це хижак у повному розумінні цього слова. В силу того, що люди не змогли приручити тигра, вони не мали можливості контактувати з ним, як, наприклад, із собакою, можливо тому тигр у фразеологізмах наділений величезною силою та непохитною владою.

Лексема **КОРОВА (БИК)**

1. 犟牛劲 (досл. впертий як **бик**; настирливий, наполегливий, упертий, норувистий);

2. 吹牛皮 (досл. надувати **коров'ячу** шкіру; перебільшувати);

3. 老黄牛 (досл. стара руда **корова**; старанно служити народу, працьовита людина);

4. 牛皮筋 (досл. Людина, зроблена зі шкіри і жил **корови**; людина, яка має і твердий, і м'який характер в залежності від обставин);

5. 牛皮糖 (досл. Цукерка, схожа на **коров'ячу** шкіру, жувальна цукерка; людина, яка прив'язується до інших, як хвіст, як жувальна гумка);

6. 泥牛入海 (досл. глиняна **корова** зайшла у море; ніколи не повернеться);

7. 扶不上墙的稀牛屎 (досл. рідкий гній **корови** не втримається на стіні; нездібна людина);

8. 牛皮不是吹的，火车不是推的 (досл. **коров'яча** шкура не для того, щоб її надувати, а поїзд не для того, щоб його руками штовхати; не треба перебільшувати, треба діяти з відкритою душею);

9. 钻牛角尖 (досл. свердлити дірки у рогах **бика**; дослідження, на яке не варто витратити час та сили);

10. 宁做鸡首，不当牛尾 (досл. краще бути головою курки, ніж хвостом **корови**; краще бути старостою села, ніж простою людиною у місті);

11. 牛刀小试 (досл. ніж, яким ріжуть **корову**, треба пробувати потихеньку; мати великі здібності, але для початку спробувати використати їх у невеликій справі);

12. 鲜花插在牛粪上 (досл. свіжу квітку встромити в **коров'ячий** гній; гарна жінка одружилась з нікчемним чоловіком);

13. 风马牛 (досл. вітер, кінь, **корова**; немає ніякого зв'язку між цими речами).

Бик символізує впертість, наполегливість. Також у багатьох прислів'ях підкреслюються властивості коров'ячої шкури, неможливість її розтягнення, що пов'язується з такою властивістю людини, як здатність перебільшувати.

Лексема **КУРКА (ПІВЕНЬ)**

1. 落汤鸡 (досл. **курка**, яка потрапила до супу; мокрий як курка);

2. 老鹰抓小鸡 (досл. орел ловить **курчат**; легко та майстерно щось робити);

3. 铁公鸡 (досл. залізний **півень**; ненажерлива або скупа людина);

5. 鸡飞狗上墙 (досл. **кури** літають, собаки стрибають на стіну; великий хаос);

6. 拿着鸡毛当令箭 (досл. тримати **куряче** пір'я, ніби меч; звичайні слова сприймати як наказ);

7. 偷鸡不着反蚀一把米 (досл. і **курку** вкрасти не зміг, і даремно віддав їй рис; мети не досяг, та ще й зазнав збитків);

8. 杀鸡给猴看 (досл. вбити **курку** на очах у мавп; покарати одну людину для того, щоб залякати інших);

9. 杀鸡焉用牛刀 (досл. різати **курку** ножем, яким ріжуть корову; робити з мухи слона або використовувати цінний матеріал на всілякі дрібниці);

10. 一人得道，鸡犬升天 (досл. людина стала янголом, тому **кури** та собаки піднялись до неба; отримав владу, то й людям, які тебе оточують, перепаде трохи);

11. 凤凰坠地不如鸡 (досл. фенікс спускається на землю гірше, ніж **курка**; опинитись у невідгідному положенні, втратити владу).

Що ж у китайців символізує курка? На це питання відповісти не дуже просто, можна лише сказати, що страви з курки китайці готують смачно та різноманітно.

Лексема **КІНЬ**

1. 好马不吃回头草 (досл. хороший **кінь** не їсть траву, що знаходиться позаду нього; сильна людина ніколи не шкодує про те, що зробила, незалежно від того, правильно це, чи ні, ніколи не вертається назад);

2. 路遥知马力，日久见人心 (досл. сила **коня** пізнається в дальній дорозі, а серце людини

– з часом; людина перевіряється часом, пізнаєш людину, коли з нею пуд солі з’їси);

3. 马善被人骑，人善被人欺 (досл. **кінь** слухняний – люди верхи їздитимуть, людина добра – всі її кривдитимуть);

4. 露马脚 (досл. показати копита; не бажаючи того, відкрити правду);

5. 兵马未动，粮草先行 (досл. перед тим, як готувати військо та **коней** до походу, треба підготувати їжу; перед тим як щось робити, треба добре підготуватись);

6. 又要马儿好，又要马儿不吃草 (досл. і хочеш, щоб **кінь** був сильним, і не хочеш, щоб він їв; хочеш досягнути мети, але нічого не хочеш для цього зробити);

7. 死马当做活马医 (досл. лікувати мертвого **коня**, як живого; вже немає надії, але, незважаючи на це, треба зробити останнє зусилля);

8. 望山跑死马 (досл. тільки одним поглядом на гору можна до смерті загнати коня; коли дивишся на гору, здається, що вона близько, а насправді ще треба йти дуже довго);

9. 风马牛 (досл. вітер, **кінь**, корова; немає ніякого зв’язку між цими речами);

10. 驴唇不对马嘴 (досл. губи віслюка не надаються **коневі**; відповідати не на поставлене питання, речі, які зовсім не потрібні);

11. 瘦死的骆驼比马大 (досл. верблюд, який здох від голоду, більший за **коня**; якщо фундамент досить міцний, то, навіть зазнавши збитків, все залишиться трохи краще середнього рівня).

Кінь є невід’ємною частиною життя китайців, твариною, яка є до певної міри еталоном слухняності та працьовитості.

Лексема **ЗМІЯ**

1. 一朝被蛇咬，十年怕井绳 (досл. один раз **змія** укусить, десять років боятимешся мотузки у колодязі; отримавши життєвий урок, боятися всього, що може нагадувати той випадок);

2. 长蛇阵 (досл. черга довга як **змія**; довжелезна черга);

3. 打蛇打七寸 (досл. хочеш вбити **змію**, то треба від її голови відміряти сім цунів (один цунь дорівнює 3,33 сантиметра), це і буде тим місцем, яке принесе змії смерть; якщо хочеш щось робити, спочатку треба робити головне);

4. 打蛇先打头 (досл. хочеш вбити **змію**, спочатку бий по голові; якщо хочеш щось робити, спочатку треба робити головне);

5. 蛇无头不行，鸟无翅不飞 (досл. **змія** без голови не повзає, птиця без крил не літає; якщо немає вожака, то, що не роби, нічого не вийде);

6. 强龙不压地头蛇 (досл. дракон не давить **змії** на своїй території; людина, яка прийшла з чужої місцевості, не зможе зрівнятися з місцевим жителем).

Отже, змія – це мудрість, досвід; крім того за допомогою лексеми „змія” китайці ілюструють найпростіші життєві істини.

Лексема **РИБА**

1. 沉鱼落雁之容，闭月羞花之貌 (досл. **риба**, яка занурюється у воду; гуска, яка спускається на землю; місяць та квітка не мають такої вроди; дуже вродлива дівчина);

2. 鱼恋鱼，虾恋虾，乌龟王八结亲家 (досл. **рибі** подобається риба, креветці подоба-

ється креветка, дві черепахи різних видів стають родичами; люди спілкують з собі подібними);

3.不是鱼死，就是网破 (досл. або **риба** здохне, бо її впіймали, або сітка порветься, і риба втече; йти до кінця для того, щоб отримати конкретний результат);

4.放长线，钓大鱼 (досл. хотіти на довгу нитку спіймати велику **рибу**; після обговорення досягти ще кращих результатів);

5.姜太公钓鱼，愿者上钩 (досл. Дзіан Тай Гун ловить **рибу** на голку; хто хоче, той і попадається; із задоволенням щось робити);

6.大鱼吃小鱼，小鱼吃虾子 (досл. велика **риба** їсть маленьку рибу, маленька риба їсть креветки; сильний кривдить слабкого).

Лексема **ЗАЄЦЬ**

1.兔崽子 (досл. **зайчєня**; худоба – лайка);

2.兔子不吃窝边草 (досл. розумний **заєць** не їсть траву, що знаходиться біля його нірки; розумна людина в місцях, де її всі знають, ніколи не робитиме непристойних речей);

3.兔子急了也咬人 (досл. якщо **зайця** розізлити – він теж може вкусити; навіть спокійна, врівноважена людина, якщо на неї тиснути, може не витримати і дати відсіч);

4.不见兔子不撒鹰 (досл. не побачив **зайця** – не треба відпускати орла; ще не час діяти);

5.兔子尾巴长不了 (досл. хвіст у **зайця** довшим не буде; щось недовготривале).

Лексема **МАВПА**

1.当猴耍 (досл. дражнити, як **мавпу**; знущатись з когось);

2.猴子不钻圈，多筛几遍锣 (досл. не можеш примусити **мавп** залізти на дерево – вдар у барабан декілька разів, вони від переляку самі залізуть; всілякими засобами зтягти когось у пастку);

3.树倒猢猻散 (досл. дерево впало, **мавпи** розбіглися; влада впала, підлеглі розійшлися);

4.山中无老虎，猴子称大王 (досл. коли на горі немає тигра, то і **мавпа** може називатися королем; пересічна людина теж може стати лідером).

Лексема **БАРАН**

1.想吃羊肉又怕若一身膻 (досл. хотіти скуштувати яловичини, але боятися смердїти як **баран**; хотіти нажитись за рахунок інших, та боятися зазнати збитків);

2.挂羊头卖狗肉 (досл. вивісити голову **барана**, а продавати собачину; під пристойним приводом творити чорні справи);

3.羊肉不曾吃，空若一身膻 (досл. не їв яловичини, а смердиш, як **баран**; окрім поганої репутації, нічого не отримав);

4.羊群里跑出骆驼来 (досл. з отари **баранів** вискочив верблюд; серед звичайних людей раптом з'явилась видатна людина).

Лексема **СВИНЯ**

1.没吃过猪肉，也见过猪跑 (не їв свинини, але бачив, як **свиня** бігає; хоча ніколи не робив, але розуміє, як це робиться);

2.猪脑壳 (досл. мозок, як у **свині**; дурна людина);

3. 人怕出名猪怕壮 (досл. людина боїться стати відомою, а **свиня** – розжиріти; людина боїться стати відомою, бо її ім'я принесе їй багато турбот, а свиня боїться розжиріти, бо її заріжуть);

4. 死猪不怕火烫 (досл. мертва **свиня** не боїться вогню; вже все одно).

Лексема **КАЧКА**

1. 丑小鸭 (досл. потворна **качка**; негарна дитина або річ, яку не дуже люблять);

2. 旱鸭子 (досл. суха **качка**; людина, яка не вміє плавати);

3. 棒打鸳鸯 (досл. бити палицею **качок-мандаринок** (символ щасливого подружжя), навмисно розлучати люблячих один одного людей);

4. 赶鸭子上架 (досл. заганяти **качок**; примушувати людей робити ті речі, які їм не подобаються або не під силу).

Лексема **МУРАШКА**

1. 热锅上的蚂蚁 (досл. **мурахи** на гарячій сковорідці; дуже переживати, метушитися зі сторони в сторону);

2. 蚂蚁啃骨头 (досл. **мурашки** гризуть кістку; вода камінь точить, потихеньку працювати для того, щоб досягнути певної мети);

3. 千里之堤，溃于蚁穴 (досл. прорив дамби довжиною на тисячі кілометрів через маленьку нірку **мурашок**; начебто непомітні дрібниці можуть привести до великого лиха).

Лексема **ПТИЦЯ**

1. 比翼鸟 (досл. **птиці**, які літають, тримаючись крилами; закохані);

2. 枪打出头鸟 (досл. рушниця вбиває ту **птицю**, яка першою висунеться; небезпека, проблеми торкнуться саме тієї людини, яка перша потрапить на очі);

3. 蛇无头不行，鸟无翅不飞 (досл. змія без голови не повзає, **птиця** без крил не літає; якщо немає вожака, то що не роби, нічого не вийде);

4. 鸟枪换炮 (досл. поміняти рушницю, якою стріляють **птиць** на гармату; дуже великі зміни).

Лексема **ЛЕБІДЬ**

1. 癞蛤蟆想吃天鹅肉 (досл. жаба мріє покуштувати **лебединого** м'яса; будувати ілюзії, мрії, фантазії; зазвичай говорять про потворного чоловіка, який намагається добитись красуні);

2. 千里送鹅毛，礼轻人意重 (досл. подарувати **лебедине** пір'ячко; подарунок хоча й легкий, але почуття глибокі; не важливо, що тобі дарують, а важливо, щоб цей подарунок був від душі);

3. 摇鹅毛扇 (досл. обмахуватися віялом, який зроблено з **лебединого** пуху; давати пораду (іронія)).

Лексема **ВОВК**

1. 前怕狼，后怕虎 (досл. спереду боятись **вовка**, ззаду боятись тигра; страх, побоювання, весь час боятись, щоб нічого не трапилось);

2. 舍不得孩子打不了狼 (досл. не зробиш дитину принадою – не зможеш вбити **вовка**);

бажаєш отримати хороші результати, потрібно для цього докласти зусиль, а якщо треба - піти й на жертви);

3. 狼心狗行 (досл. серце як у **вовка**, а поведінка як у собаки; зажерлива, зла, підла, огидна людина).

Лексема **ОСА**

1. 马蜂窝 (досл. **осине** гніздо; на чекай добра від цього; велика проблема);

2. 捅马蜂窝 (досл. ворушити **осине** гніздо; шукати собі проблем).

Лексема **МУХА**

1. 无头苍蝇 (досл. **муха** без голови; хаотично робити щось, невпорядкованість у всьому);

2. 苍蝇叮臭肉 (досл. **муха** чує запах м'яса, яке смердить; погана людина завжди спостерігає за речами, до яких вона має інтерес або спілкується з тими людьми, до яких має інтерес).

Лексема **ГОРОБЕЦЬ**

1. 闭塞眼睛捉麻雀 (досл. ловити **горобців** із закритими очима; всліпу робити щось, обманувати самого себе);

2. 麻雀虽小，五脏俱全 (досл. горобець хоча й маленький, але в нього є всі органи; хоча якесь явище не дуже велике, але досить комплексне).

Лексема **ЧЕРВ'ЯК**

1. 跟屁虫 (досл. повзти за **черв'яком**; копіювати дії інших людей);

2. 可怜虫 (досл. жалюгідна комаха (**черв'як**); жалюгідна людина).

Лексема **ОРЕЛ**

1. 老鹰抓小鸡 (досл. **орел** ловить курчат; легко та майстерно щось робити);

2. 不见兔子不撒鹰 (досл. не побачив зайця – не треба відпускати **орла**; ще не час діяти).

Лексема **ЧЕРЕПАХА**

1. 缩头乌龟 (досл. **черепаха**, яка ховає голову; людина, яка відступає перед труднощами, у важливий момент не може взяти на себе відповідальність).

2. 鱼恋鱼，虾恋虾，乌龟王八结亲家 (досл. рибі подобається риба, креветці подобається креветка, дві **черепахи** різних видів стають родичами; люди спілкують з собі подібними).

Автори даної статті вважають за потрібне познайомити й з іншими поодинокими значеннями використання лексем різних тварин:

Лексема **ЛИСИЦЯ**

狐狸尾巴 (досл. хвіст **лисиці**; викрити негідну поведінку, недобрі наміри).

Лексема **КІШКА**

不管白猫黑猫，抓住老鼠就是好猫 (досл. для **кішки** головне, щоб ловила мишей, а якого вона - білого чи чорного - кольору, то зовсім неважливо; все одно, хто вирішує проблеми, головне, що може вирішити).

Лексема **МИША**

老鼠过街，人人喊打 (досл. коли **миша** перебігає вулицю, кожна людина намагається вдарити її; всі проти непомітних людей, поганих речей).

Лексема **ЦИКАДА**

螳螂捕蝉，黄雀在后 (досл. коли богомол ловить **цикаду**, він не підозрює, що на нього чекає чиж; бачити лише здобич і не помічати небезпеки).

Лексема **ВІСЛЮК**

驴唇不对马嘴 (досл. губи **віслюка** не підходять коню; відповідати не на поставлене питання; речі, які зовсім не підходять).

Лексема **ДРАКОН**

强龙不压地头蛇 (досл. **дракон** не давить змій на свої території; чужак не зможе зрівнятися з місцевим жителем).

Лексема **ЛЕВ**

狮子大开口 (досл. **лев** широко відкрив рота; виставити обтяжливі умови або запросити надто високу ціну).

Лексема **ВЕРБЛЮД**

瘦死的骆驼比马大 (досл. **верблюду**, який здох від голоду, більший за коня; якщо фундамент досить міцний, то й зазнавши збитків, все залишиться трохи краще середнього рівня).

Лексема **ЛЕОПАРД**

吃了豹子胆 (досл. з'їсти жовчний міхур **леопарда**; який же він сміливий, нічого не боятися).

Лексема **СТОНОГА**

飞天蜈蚣 (досл. літаюча **стонога**; жвава, моторна людина).

Лексема **ЖАБА**

癞蛤蟆想吃天鹅肉 (досл. **жаба** мріє покуштувати лебединого м'яса; будувати ілюзії, мрії, фантазії; зазвичай говорять про потворного чоловіка, який намагається добитись красуні).

Лексема **ГОЛУБ**

鸽子笼 (досл. клітка для **голубів**; дуже низький будинок або маленька кімната).

Лексема **КАЛЬМАР**

炒鱿鱼 (досл. смажити **кальмарів**; виганяти з роботи).

Лексема **КОНИК**

一根绳上拴俩蚂蚱 (досл. два **коника** на одній мотузці; бути прив'язаним один до одного, і якщо щось трапиться, то позначиться на обох).

Лексема **КРЕВЕТКА**

鱼恋鱼，虾恋虾，乌龟王八结亲家 (досл. рибі подобається риба, **креветці** подобається **креветка**, дві черепахи різних видів стають родичами; люди спілкують з собі подібними).

Лексема **МЕТЕЛИК**

飞蛾扑火 (досл. **метелик** гасить вогонь; сам собі рие могилу; сам собі готує загибель).

Лексема **ФЕНІКС**

凤凰坠地不如鸡 (досл. **фенікс** спускається на землю гірше, ніж курка; опинитись у невігідному становищі, втратити владу).

Висновки. Дослідження фразеологічних одиниць з анімалізмами китайської мови дає

нам зрозуміти, що вони є мікросистемою в структурі фразеологічної системи мови.

В результаті дослідження нами встановлено, що фразеологічні одиниці відіграють важливу роль в акті комунікації і що їх існує величезна кількість. Опанувати фразеологію іноземної мови – це означає володіти мовою на високому рівні, оскільки фразеологія є однією з найскладніших галузей мовознавства. Для людини, яка вивчає іноземну мову, фразеологізми чужої мови завжди становлять труднощі, особливо в тих випадках, коли в рідній мові немає відповідного еквівалента.

Принципово важливим для розуміння специфіки фразеології тієї чи іншої мови є відновлення екстралінгвістичної ситуації, яка обумовила виникнення фразеологічного образу. В лінгвістичному відношенні це означає реконструкцію початкового вільного сполучення з прямим значенням компонентів, розшифровку внутрішньої будови фразеологізму. Внутрішню форму фразеологізмів, образ, який лежить в основі їх значення і використання „можна усвідомити лише на тлі тієї матеріальної й духовної культури, тієї системи мови, в контексті якої виникло або трансформувалося дане слово чи словосполучення слів”¹.

Вивчення фразеології має велике значення для вдосконалення мовної майстерності людини та підвищення її мовної культури. Відтак – під час вивчення іноземних мов повинна приділятися чільна увага вивченню такого розділу мовознавства, як фразеологія. Під час занять студентам неодмінно слід розкрити значення хоча б основних фразеологізмів, що, у свою чергу, допоможе їх засвоєнню та правильному використанню цих стійких словосполучень, а також навчити правильно розуміти їх.

---

¹ *Виноградов В.В.* Русский язык: Грамматическое учение о слове. – М., 1972. – С.20.